

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 3435/2020
20.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Славка Којић адвокат из ..., против туженог Архив Војводине из Новог Сада, којег заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради утврђења, поништаја и исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2168/20 од 14.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 20.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2168/20 од 14.09.2020. године у делу првог става изреке којим је одбијена жалба туженог и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 634/19 од 04.06.2020. године у делу трећег става изреке, тако што **СЕ ОДБАЦУЈЕ** тужба у делу којим је тужиља тражила да се утврди да је засновала радни однос на неодређено време почев од 04.02.2019. године, као дана фактичког ступања на рад и да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2168/20 од 14.09.2020. године у делу првог става изреке којим је одбијена жалба туженог и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 634/19 од 04.06.2020. године у делу шестог, осмом и деветом ставу изреке, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да за тужиљу, на утврђени износ зараде за период од 01.02.2019. године до 04.03.2019. године, обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање и осигурање за случај незапослености, утврди ништавост уговора о обављању привремених и повремених послова број I ..-19 од 04.03.2019. године и обавезе тужени на накнаду трошкова парничног поступка у износу од 80.440,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

У преосталом делу ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2168/20 од 14.09.2020. године - дела првог става изреке којим је одбијена његова жалба, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да на име трошкова поступка исплати туженом износ од 138.000,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за надокнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 634/19 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу у којем је тужила тражила поништај решења о престанку радног односа број I ../1-19 од 28.01.2019. године, као неблаговремена. Ставом трећим изреке, утврђено је да је тужила засновала радни однос на неодређено време почев од 04.02.2019. године, као дана фактичког ступања на рад и обавезан тужени да врати тужилу на рад и распореди је на послове и радне задатке који одговарају њеној стручној спреми. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди да је радни однос на неодређено време засновала фактичким радом почев од 02.02.2019. године до 03.02.2019. године. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди да је радни однос, заснован на одређено време на основу решења туженог наведених у овом ставу изреке, прерастао у радни однос на неодређено време са пуним радним временом почев од 01.02.2019. године. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да на име неисплаћене зараде за фебруар 2019. године па до 04.03.2019. године исплати тужилу зараду у износу од 50.000,00 динара и накнаду трошкова за долазак и одлазак са рада у износу од 8.000,00 динара, као и да за наведени период обрачуна и за тужилу уплати доприносе за обавезно социјално осигурање по стопама важећим на дан исплате на утврђени износ зараде, надлежним републичким фондовима за пензијско и инвалидско осигурање и здравствено осигурање, као и осигурање за случај незапослености. Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 50.000,00 динара до траженог износа од 60.000,00 динара, на име зараде за фебруар 2019. године. Ставом осмим изреке, утврђено је да је уговор о обављању привремених и повремених послова број I ../1-19 од 04.03.2019. године, закључен између туженог и тужиле, ништав. Ставом деветим изреке, обавезан је тужени да накнади тужилу трошкове парничног поступка у износу од 80.440,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2168/20 од 14.09.2020. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 634/19 од 04.06.2020. године у делу којим је обавезан тужени да тужилу распореди на послове и радне задатке који одговарају њеној стручној спреми укинута, и тужба у том делу одбачена, док је у преосталом делу жалба туженог одбијена и првостепена пресуда у преосталом усвајајућем делу потврђена. Ставом другим изреке, одбијена је жалба тужиле и првостепена пресуда потврђена у делу којим је одбачена тужба у делу захтева за поништај решења о престанку радног односа и у делу којим је одбијен тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди да је радни однос заснован на одређено време на основу наведених решења туженог и уговора о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности прерастао у радни однос на неодређено време са пуним радним временом почев од 01.02.2019. године. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену - дела којим је одбијена његова жалба, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужила је поднела одговор на ревизију, са предлогом да се иста одбије и тужени обавезе на накнаду трошкова поступка по том ванредном правном леку.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, овај ванредни правни лек може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу на одређено време почев од 17.11.2014. године до 01.02.2019. године, по више решења које је тужени доносио у том периоду. Радни однос на одређено време тужила је засновала по два основа, ради замене привремено одсутног запосленог и ради повећаног обима посла. По тим решењима тужила је била распоређена на радно место ..., на послове ..., осим по решењу од 02.02.2017. године којим је била распоређена на послове Тужила ове послове није обављала већ је све време (као дипломирани ...) радила у ... туженог. Тужени је 28.01.2019. године донео решење о престанку радног односа тужиле са 01.02.2019. године. То решење уручено је тужили 30.01.2019. године. Тужила је током фебруара 2019. године наставила да долази на посао и да обавља исте послове. Између странака закључен је уговор о обављању привремених и повремених послова у периоду од 05.03. до 31.03.2019. године. Уговор је код туженог евидентиран под одређеним бројем и са датумом 04.03.2019. године, али га је тужила потписала следећег дана. По истеку рока из тог уговора тужила више није долазила на посао - раздужила се чипом за идентификацију и рачунаром, а од 01.04.2019. године пријавила се на евиденцију незапослених лица код Националне службе за запошљавање. Зарада тужиле за фебруар 2019. године износи 50.000,00 динара, а трошкови превоза 8.000,00 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужила засновала радни однос на неодређено време 04.02.2019. године - даном фактичког ступања на рад, и обавезали туженог да је врати на рад. По становишту суда, тужила је означеног дана започела са фактичким радом и до 08.02.2019. године испунила је претпоставку предвиђену чланом 37. став 6. Закона о раду, јер је остала на раду код туженог најмање пет радних дана по истеку времена у којем је била у радном односу на одређено време. Тужбу за утврђење да је у радном односу на неодређено време тужила је поднела благовремено, у року прописаном чланом 195. став 2. Закона о раду, који се по схватању нижестепених суда у овом случају има рачунати од 06.03.2019. године - првог радног дана по потписивању уговора о привременим и повременим пословима. Утврдивши да је тужила 04.02.2019. године засновала радни однос на неодређено време, судови су утврдили ништавост уговора о привременим и повременим пословима као противног принудним прописима, јер је закључен у време када је тужила већ била у радном односу.

Основано се ревизијом туженог указује на погрешну примену члана 195. Закона о раду. Према тој одредби (став први), запослени, односно представник синдиката чији је запослени члан ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом против решења којим је повређено право запосленог, или кад је запослени

сазнао за повреду права, у року од 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права (став други).

Тужила захтева утврђење да је у радном односу на неодређено време по члану 37. став 6. Закона о раду, којим је прописано да се сматра да је радни однос заснован на неодређено време ако запослени остане да ради код послодавца најмање пет радних дана по истеку времена за који је уговор закључен. Радни однос тужиле на одређено време престао је 01.02.2019. године, на основу решења туженог од 28.01.2019. године које јој је уручено 30.01.2019. године. Између странака није било спорно да је тужила, без акта о заснивању радног односа, наставила да ради од 04.02.2019. године и да је фактички радила код туженог све до закључења уговора о привременим и повременим пословима. Последњи дан фактичког рада тужиле био је 04.03.2019. године, јер је већ од 05.03.2019. године послове обављала по основу закљученог уговора.

Имајући изложено у виду, по схватању ревизијског суда, рок од 60 дана предвиђен чланом 195. став 2. Закона о раду у овом случају је почео да тече већ 09.02.2019. године - првог дана након истека времена фактичког рада у трајању од пет радних дана, а најкасније од 05.03.2019. године - првог дана након последњег радног дана у којем је тужила фактички радила код туженог. Тужила је тужбу поднела 06.05.2019. године, по протеклу означеног преклузивног рока, због чега је изгубила право да тражи судску заштиту.

Из тих разлога, одлучено је као у првом ставу изреке.

Код неспорне чињенице постојања фактичког рада тужени је у обавези да исплати тужилу накнаду за такав рад и да јој надокнади трошкове за долазак на рад и одлазак са рада. Висина новчаних потраживања тужиле по том основу није била спорна, а њихову висину тужени не оспорава ни у ревизији. Међутим, нижестепени судови су погрешном применом материјалног права обавезали туженог да за тужилу обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање и осигурање због незапослености за време њеног фактичког рада. Обавеза уплате ових доприноса односи се на запослене - лица у радном односу и лица која рад обављају по уговору о привременим и повременим пословима. Тужила у периоду од 04.02.2019. године до 04.03.2019. године није била у радном односу, нити је рад обављала по основу уговора о привременим и повременим пословима, због чега тужени није у обавези да јој за тај период уплати тражене доприносе.

Уговор о привременим и повременим пословима закључен је у складу са члановима 197. и 198. Закона о раду и зато није ништав правни посао.

Са свега наведеног, на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом и трећем ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у четвртом ставу изреке, донета је на основу члана 165. став 1. и 2. у вези члана 153. став 2. и 154. ЗПП. Туженом су, имајући у виду његов успех у спору у претежном делу, досуђени трошкови за састав одговора на тужбу у износу од 16.500,00 динара, жалбе и ревизије у износу од по 30.000,00 динара, заступања на два одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара и два неодржана рочишта у износу од по 9.750,00 динара. На досуђене трошкове поступка

тужиља је дужна платити и законску камату од дана извршности пресуде, у складу са чланом 277. став 1. и чланом 324. став 1. Закона о облигационим односима.

С`обзиром на успех туженог у овом спору, тужиља нема право на трошкове поступка по ревизији, због чега је на основу члана 153. став 3. ЗПП, одлучено као у петом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић